ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)
z 2. júna 2005 *

Vo veci C-266/03,

ktorej predmetom je žaloba o nesplnenie povinnosti podľa článku 226 ES, podaná 18. júna 2003,

Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: C. Schmidt a W. Wils, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalobkyňa,

proti

Luxemburskému veľkovojvodstvu, v zastúpení: S. Schreiner, splnomocnený zástupca, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalovanému,

* Jazyk konania: francúzština.

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory P. Jann, sudcovia R. Silva de Lapuerta (spravodajkyňa), K. Lenaerts, S. von Bahr a K. Schiemann,

generálny advokát: P. Léger,
tajomník: R. Grass,

so zreteľom na písomnú časť konania,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 25. novembra 2004,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Svojou žalobou sa Komisia Európskych spoločenstiev domáha, aby Súdny dvor určil, že Luxemburské veľkovojvodstvo si tým, že samostatne rokovalo, uzavrelo, ratifikovalo, uviedlo do platnosti a odmietlo vypovedať:

— dohodu medzi vládou Luxemburského veľkovojvodstva a vládou Českej a Slovenskej federatívnej republiky o preprave vnútrozemskou vodnou dopravou, podpísanú v Luxemburgu 30. decembra 1992 (*Mémorial* A 1994, s. 579),

— dohodu medzi vládou Luxemburského veľkovojvodstva a vládou Rumunska o preprave vnútrozemskou vodnou dopravou, podpísanú v Bukurešti 10. novembra 1993 (*Mémorial* A 1995, s. 13) a

— dohodu medzi vládou Luxemburského veľkovojvodstva a vládou Poľskej republiky o vnútrozemskej vodnej doprave, podpísanú v Luxemburgu 9. marca 1994 (*Mémorial* A 1995, s. 1570),

nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článku 10 ES, ako aj nariadenia Rady (EHS) č. 3921/91 zo 16. decembra 1991, ktorým sa stanovujú podmienky, za ktorých môžu dopravcovia z iných štátov vykonávať prepravu tovaru alebo osôb vnútrozemskou vodnou dopravou v rámci členského štátu (Ú. v. ES L 373, s. 1; Mim. vyd. 07/001, s. 345), a nariadenie Rady (ES) č. 1356/96 z 8. júla 1996 o spoločných pravidlách uplatniteľných na vnútrozemskú nákladnú a osobnú vodnú dopravu medzi členskými štátmi z hľadiska slobody poskytovať také dopravné služby (Ú. v. ES 175, s. 7; Mim. vyd. 06/002, s. 295).

Právny rámec

Právna úprava Spoločenstva

Ustanovenia Zmluvy ES

2 Článok 10 ES znie:

„Členské štáty prijmú všetky potrebné opatrenia všeobecnej alebo osobitnej povahy, aby zabezpečili plnenie záväzkov vyplývajúcich z tejto zmluvy alebo z opatrení prijatých orgánmi [inštitúciami — *neoficiálny preklad*] spoločenstva. Členské štáty uľahčia dosiahnutie úloh spoločenstva.

Členské štáty neprijmú žiadne opatrenia, ktoré by mohli ohroziť dosiahnutie cieľov tejto zmluvy."

3 Pokiaľ ide o oblasť dopravy, článok 70 ES stanovuje, že členské štáty sledujú ciele Zmluvy v rámci spoločnej dopravnej politiky.

4 Článok 71 ods. 1 ES stanovuje:

„S cieľom vykonať článok 70 a so zreteľom na osobitnú povahu dopravy Rada v súlade s postupom uvedeným v článku 251 a po porade s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom a Výborom regiónov stanoví:

a) spoločné pravidlá medzinárodnej dopravy do členského štátu alebo z členského štátu, alebo pri prechode cez územie jedného alebo viacerých členských štátov;

b) podmienky, za ktorých môže prepravca, ktorý nemá sídlo na území členského štátu, v tomto členskom štáte uskutočňovať dopravu;

c) opatrenia na zlepšenie bezpečnosti dopravy;

d) ďalšie potrebné ustanovenia."

5 Na základe posledného uvedeného ustanovenia Rada prijala nariadenia č. 3921/91 a č. 1356/96.

Nariadenie č. 3921/91

6 Podľa jeho tretieho odôvodnenia je cieľom nariadenia č. 3921/91 to, aby sa dopravcom z iných štátov povolilo uskutočňovať vnútroštátnu prepravu tovaru alebo osôb vnútrozemskou vodnou dopravou za tých istých podmienok, aké členský štát stanoví pre vlastných dopravcov.

7 Na tento účel článok 1 prvý odsek tohto nariadenia stanovuje, že s účinnosťou od 1. januára 1993 každý dopravca tovaru alebo cestujúcich vnútrozemskou vodnou dopravou môže vykonávať vnútroštátnu prepravu tovaru alebo osôb v prenájme alebo za úhradu v členskom štáte, v ktorom nie je usadený, ďalej len ako „kabotáž", za predpokladu, že je usadený v členskom štáte v súlade s jeho vnútroštátnymi právnymi predpismi, a kde je to vhodné, je oprávnený vykonávať medzinárodnú prepravu tovaru alebo osôb vnútrozemskou vodnou dopravou. Druhý odsek tohto článku stanovuje, že ak uvedený dopravca splní tieto podmienky, môže dočasne vykonávať kabotáž v príslušnom členskom štáte bez toho, aby tam musel mať sídlo alebo prevádzkareň.

8 Okrem toho článok 2 ods. 1 tohto istého nariadenia stanovuje, že dopravca, ktorému je dovolené vykonávať kabotáž, môže používať iba plavidlá, ktorých vlastník alebo vlastníkmi sú fyzické osoby, ktoré majú bydlisko v členskom štáte a ktorí sú štátnymi

príslušníkmi členského štátu, alebo právnické osoby, ktoré majú sídlo v členskom štáte a v ktorých väčšinu vlastnia štátni príslušníci členského štátu.

9 Napokon podľa článku 6 nariadenia č. 3921/91 sa ustanovenia tohto nariadenia nedotýkajú práv existujúcich podľa revidovaného dohovoru o režime plavby na Rýne, podpísaného v Mannheime 17. októbra 1868 (ďalej len „Mannheimský dohovor").

Nariadenie č. 1356/96

10 Ako vyplýva z jeho názvu a druhého odôvodnenia, cieľom nariadenia č. 1356/96 je uplatňovanie slobodného poskytovania služieb v oblasti vnútrozemskej nákladnej a osobnej vodnej dopravy medzi členskými štátmi tým, že členské štáty odstránia všetky prekážky uložené poskytovateľovi služieb z dôvodu jeho štátnej príslušnosti alebo na základe skutočnosti, že má sídlo v inom členskom štáte než v tom, v ktorom poskytuje služby.

11 Články 1 a 2 tohto nariadenia stanovujú, že každý dopravca prepravujúci tovar alebo cestujúcich vnútrozemskou vodnou dopravou má povolené vykonávať dopravné činnosti medzi členskými štátmi a tranzit cez členské štáty bez diskriminácie z dôvodu jeho štátnej príslušnosti alebo miesta usadenia. Uvedený článok 2 ďalej uvádza podmienky tohto povolenia.

12 Podľa článku 3 toho istého nariadenia jeho ustanoveniami „nie sú dotknuté práva prevádzkovateľov [dopravcov — *neoficiálny preklad*] z tretích krajín vyplývajúce

z revidovaného dohovoru o režime plavby na Rýne (Mannheimský dohovor), dohovoru o režime plavby na Dunaji (Belehradský dohovor) alebo práva vyplývajúce z medzinárodných záväzkov Európskeho spoločenstva."

Dvojstranné dohody uzavreté Luxemburským veľkovojvodstvom

13 Tri dvojstranné dohody uvedené v bode 1 tohto rozsudku (ďalej len „sporné dvojstranné dohody") obsahujú ustanovenia týkajúce sa prepravy osôb a tovaru vnútrozemskou vodnou dopravou medzi stranami dohody a recipročného užívania ich splavných tokov.

14 Okrem iného stanovujú, že preprava osôb alebo tovaru plavidlami jednej strany dohody medzi dvomi prístavmi druhej strany (kabotáž) podlieha osobitnému povoleniu príslušných orgánov druhej strany a že plavidlá jednej strany dohody môžu uskutočňovať prepravu osôb alebo tovaru medzi prístavmi druhej strany a tretej krajiny (doprava za účasti tretích krajín) v prípadoch stanovených príslušnými orgánmi dotknutých strán dohody.

15 Luxemburské veľkovojvodstvo ratifikovalo uvedené dohody zákonmi z 10. apríla 1994, zo 6. januára 1995 a z 24. júla 1995, pričom dohody nadobudli platnosť 6. júna 1994, 3. februára a 1. októbra 1995.

Okolnosti predchádzajúce sporu a konanie pred podaním žaloby

16 Dňa 28. júna 1991 Komisia predložila Rade odporúčanie na prijatie rozhodnutia týkajúceho sa otvorenia rokovania o uzavretí viacstrannej dohody medzi Spoločenstvom a tretími krajinami v oblasti prepravy osôb a tovaru vnútrozemskou vodnou dopravou.

17 Rozhodnutím zo 7. decembra 1992 Rada „oprávnila Komisiu na rokovanie o viacstrannej dohode týkajúcej sa pravidiel prepravy cestujúcich a tovaru riečnou dopravou medzi Európskym hospodárskym spoločenstvom na jednej strane a Poľskom a účastníkmi Dunajského dohovoru (Maďarsko, Československo, Rumunsko, Bulharsko, bývalý ZSSR, bývalá Juhoslávia a Rakúsko) na druhej strane."

18 Po vydaní rozhodnutia Rady zo 7. decembra 1992 Komisia listom z 24. apríla 1993 vyzvala viaceré členské štáty, medzi nimi Luxemburské veľkovojvodstvo, „aby sa zdržali akýchkoľvek iniciatív, ktoré by mohli ohroziť priebeh rokovaní začatých na úrovni Spoločenstva, a osobitne aby zastavili ratifikáciu už parafovaných alebo podpísaných dohôd a neotvárali nové rokovania s krajinami strednej a východnej Európy v oblasti vnútroštátnej vodnej dopravy."

19 Dňa 8. apríla 1994 Rada rozhodla, že sa má dať prednosť rokovaniam s Českou republikou, Maďarskou republikou, Poľskou republikou a Slovenskou republikou.

20 Keďže Komisia usúdila, že luxemburská vláda tým, že pokračovala v rokovaniach a začala schvaľovací postup sporných dvojstranných dohôd svojím parlamentom, porušila ustanovenia článku 5 Zmluvy ES (teraz článok 10 ES), Komisia ďalším listom z 12. apríla 1994 zopakovala svoju žiadosť a uvedenej vláde uložila, aby nepokračovala vo výmene ratifikačných nástrojov.

21 Viacstranné rokovania vedené Komisiou boli ukončené 5. augusta 1996 parafovaním návrhu viacstrannej zmluvy, na základe ktorého Komisia 13. decembra 1996 predložila Rade návrh rozhodnutia o uzavretí dohody stanovujúcej podmienky prepravy tovaru a cestujúcich vnútrozemskou vodnou dopravou medzi Európskym spoločenstvom na jednej strane a Českou republikou, Poľskou republikou a Slovenskou republikou na strane druhej.

22 Do dnešného dňa však Spoločenstvo neuzavrelo s dotknutými krajinami žiadnu viacstrannú dohodu.

23 Po tom, čo sa Komisia dozvedela, že dvojstranné dohody nadobudli platnosť, začala konanie o nesplnenie povinnosti podľa článku 226 ES. Po vyzvaní Luxemburského veľkovojvodstva, aby predložilo svoje pripomienky, Komisia vydala 28. februára 2000 odôvodnené stanovisko, ktorým tento členský štát vyzvala na prijatie opatrení potrebných na dosiahnutie súladu s týmto stanoviskom v lehote dvoch mesiacov od jeho doručenia.

24 Vyhodnotiac, že situácia je naďalej neuspokojivá, sa Komisia rozhodla podať túto žalobu.

O žalobe

25 Komisia uvádza na podporu svojej žaloby tri výhrady. Po prvé vytýka Luxemburskému veľkovojvodstvu, že porušilo výlučnú vonkajšiu právomoc Spoločenstva v zmysle rozsudku z 31. marca 1971, Komisia/Rada, nazývaného „AETR" (22/70, Zb. s. 263). Po druhé sa dovoláva porušenia článku 10 ES. Po tretie tvrdí, že sporné dvojstranné dohody nie sú v súlade s nariadením č. 1356/96.

O prvej výhrade založenej na porušení výlučnej vonkajšej právomoci Spoločenstva

Argumentácia účastníkov konania

26 Vo svojej prvej výhrade Komisia tvrdí, že Luxemburské veľkovojvodstvo tým, že rokovalo, uzavrelo, ratifikovalo a uviedlo do platnosti sporné dvojstranné dohody, porušilo výhradnú právomoc Spoločenstva v zmysle už citovaného rozsudku AETR. Tieto dohody totiž zasahujú do spoločných pravidiel prijatých Spoločenstvom v rámci nariadenia č. 3921/91.

27 Komisia sa najmä nazdáva, že tým, že sporné dvojstranné dohody umožňujú prostredníctvom zvláštneho povolenia dopravcom z dotknutých tretích krajín vykonávať v Luxemburgu kabotáž, uvedené dohody zasahujú do spoločných

pravidiel stanovených nariadením č. 3921/91, keďže tieto pravidlá s platnosťou od 1. januára 1993 kompletne harmonizujú podmienky vykonávania kabotáže v členských štátoch Spoločenstva. Tým, že si Luxemburské veľkovojvodstvo vyhradilo právo jednostranne udeliť prístup dopravcom z tretích krajín mimo rámca Spoločenstva, porušilo výhradnú vonkajšiu právomoc Spoločenstva.

28 Komisia v tejto súvislosti tvrdí, že nariadenie č. 3921/91 sa týka nielen dopravcov Spoločenstva, ale tiež dopravcov z tretích krajín, pretože svojím článkom 6 priznáva právo prístupu švajčiarskym dopravcom v zmysle Mannheimského dohovoru.

29 Podľa luxemburskej vlády je uzatvorenie sporných dvojstranných dohôd reakciou na dvojnásobnú nevyhnutnosť. Na jednej strane bolo nevyhnutné vyhnúť sa diskriminácii medzi vnútroštátnymi dopravcami a dopravcami z ostatných členských štátov a na druhej strane odstrániť právne vákuum vo vzťahoch s krajinami strednej a východnej Európy, keďže viacstranná dohoda o riečnej doprave na úrovni Spoločenstva neexistovala. Preto, až do uzatvorenia takej dohody, Spoločenstvo nemá právo svojim členským štátom zakázať vytvoriť si dočasné dvojstranné nástroje.

30 Nariadenie č. 3921/91 sa týka len členských štátov Spoločenstva a nie tretích krajín.

31 Luxemburská vláda tiež poukazuje na to, že právo kabotáže v Luxemburgu pre dopravcov z iných štátov podlieha povoleniu luxemburského ministra dopravy a že také povolenie zatiaľ nikdy vydané nebolo.

32 Ďalej, s platnosťou od 1. mája 2004, t. j. dňa pristúpenia Českej republiky, Poľskej republiky a Slovenskej republiky k Európskej únii, sporné dvojstranné zmluvy stratili svoju právnu silu v celom rozsahu.

33 Na záver luxemburská vláda tvrdí, že ku dňu podania tejto žaloby bolo Luxemburské veľkovojvodstvo jediným členským štátom, proti ktorému Komisia podala žalobu o nesplnenie povinnosti, pričom iné členské štáty tiež uzavreli a ratifikovali s tretími krajinami v oblasti riečnej dopravy dvojstranné dohody.

Posúdenie Súdnym dvorom

34 Tvrdenie luxemburskej vlády týkajúce sa skutočnosti, že Komisia podala len jedinú žalobu, hoci aj iné členské štáty uzavreli s tretími krajinami dvojstranné dohody v oblasti riečnej dopravy, treba hneď zamietnuť.

35 Treba totiž pripomenúť, že na jednej strane v režime stanovenom článkom 226 ES Komisia disponuje diskrečnou právomocou podať žalobu o nesplnenie povinnosti, a Súdnemu dvoru nenáleží posudzovať vhodnosť jej konania (rozsudok z 10. mája 2001, Komisia/Holandsko, C-152/98, Zb. s. I-3463, bod 20) a na druhej strane sa členský štát nemá v žiadnom prípade odvolávať na zásadu reciprocity a poukazovať na prípadné porušenie Zmluvy iným členským štátom, aby tak odôvodnil nesplnenie svojej vlastnej povinnosti (rozsudky zo 14. februára 1984, Komisia/Nemecko, 325/82, Zb. s. I-777, bod 11, a z 13. februára 2003, Komisia/Taliansko, C-131/01, Zb. s. I-1659, bod 46).

36 Rovnako je vhodné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry sa má existencia nesplnenia povinnosti hodnotiť vo vzťahu ku konkrétnemu členskému štátu ku dňu ukončenia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku a že Súdny dvor nemôže brať do úvahy neskoršie zmeny (pozri najmä rozsudok z 11. októbra 2001, Komisia/Rakúsko, C-110/00, Zb. s. I-7545, bod 13).

37 V tomto prípade teda lehota stanovená v odôvodnenom stanovisku uplynula 28. apríla 2000, takže pristúpenie Českej republiky, Poľskej republiky a Slovenskej republiky k Európskej únii je bez dôsledkov na tento spor.

38 Preto sa treba vysloviť k existencii spomínanej výhradnej vonkajšej právomoci Spoločenstva v zmysle vyššie uvedeného rozsudku AETR.

39 Pokiaľ Zmluva nepriznáva Spoločenstvu ES výslovným spôsobom vonkajšiu právomoc v oblasti prepravy vnútrozemskou vodnou dopravou, v každom prípade právomoc Spoločenstva konať v tejto oblasti stanovujú článok 71 ods. 1 a článok 80 ods. 1 ES.

40 Pritom v bodoch 16 až 18 a 22 už citovaného rozsudku AETR Súdny dvor rozhodol, že právomoc Spoločenstva uzatvárať medzinárodné zmluvy vyplýva nielen z explicitného udelenia oprávnenia Zmluvou, ale môže vyplynúť aj z iných ustanovení Zmluvy a iných aktov prijatých v rámci týchto ustanovení inštitúciami Spoločenstva; že najmä vždy, keď Spoločenstvo prijalo ustanovenia, ktoré v akejkoľvek forme zakladajú spoločné pravidlá, členské štáty už nemajú právo jednotlivo a ani spoločne vstupovať do takých zmluvných záväzkov s tretími štátmi, ktoré by mohli mať vplyv na tieto pravidlá; že pri prijímaní spoločných pravidiel, môže iba Spoločenstvo vstupovať do zmluvných záväzkov s tretími štátmi, a to v celom rozsahu pôsobnosti právneho poriadku Spoločenstva; a že pokiaľ sú pravidlá Spoločenstva ustanovené na dosiahnutie cieľov Zmluvy, členské štáty nemôžu mimo rámca spoločných inštitúcií prijímať záväzky, ktoré by sa mohli dotknúť uvedených pravidiel alebo narušiť ich dosah.

41 Ak by totiž členské štáty mohli prijímať medzinárodné záväzky, ktoré sa dotýkajú spoločných pravidiel, ohrozilo by to dosiahnutie cieľov sledovaných týmito pravidlami, ako aj úloh Spoločenstva a cieľov Zmluvy.

42 Podmienky, za ktorých sa možno prijatím medzinárodných záväzkov dotknúť alebo narušiť význam spoločných pravidiel, t. j. podmienky, za ktorých Spoločenstvo získava výlučnú vonkajšiu právomoc na základe skutočnosti, že vykonáva svoju vnútornú právomoc, pripomenul Súdny dvor vo svojom rozsudku z 5. novembra 2002, Komisia/Luxembursko (C-472/98, Zb. s. I-9741).

43 To je prípad, keď medzinárodné záväzky patria do oblasti uplatňovania spoločných pravidiel, alebo v každom prípade do oblasti už z väčšej časti takými pravidlami pokrytej, a to aj keď neexistuje žiaden rozpor medzi uvedenými pravidlami a záväzkami (rozsudok Komisia/Luxembursko, už citovaný, bod 88).

44 Preto pokiaľ Spoločenstvo zahrnulo do svojich interných legislatívnych aktov ustanovenia týkajúce sa zaobchádzania so štátnymi príslušníkmi tretích krajín, alebo výslovne udelilo svojim inštitúciám právomoc rokovať s tretími krajinami, získalo výlučnú vonkajšiu právomoc v rozsahu pokrytom týmito aktmi (rozsudok Komisia/Luxembursko, už citovaný, bod 89).

45 To isté platí, a to aj pri neexistencii výslovných ustanovení oprávňujúcich jeho orgány na rokovanie s tretími krajinami, ak Spoločenstvo vykonalo v určenej oblasti kompletné zosúladenie, pretože takto prijaté spoločné pravidlá by mohli byť dotknuté v zmysle už citovaného rozsudku AETR, ak by si členské štáty ponechali právomoc rokovať s tretími krajinami (rozsudok Komisia/Luxembursko, už citovaný, bod 90).

46 Ako vyplýva z názvu a článkov 1 a 2 nariadenia č. 3921/91, toto nariadenie stanovuje podmienky vykonávania prepravy tovaru alebo osôb vnútrozemskou vodnou dopravou v rámci členského štátu, pokiaľ ide len o dopravcov Spoločenstva. Tieto ustanovenia sa totiž týkajú len dopravcov tovaru alebo osôb vnútrozemskou vodnou dopravou, usadených v členskom štáte a ktorí používajúcich plavidlá, ktorých vlastník alebo vlastníci sú fyzické osoby majúce bydlisko v členskom štáte a štátnu príslušnosť členského štátu, alebo právnické osoby, ktoré majú sídlo v členskom štáte a v ktorých väčšinu vlastnia štátni príslušníci členského štátu.

47 Odvolanie sa na práva existujúce podľa Mannheimského dohovoru uvedené v článku 6 nariadenia č. 3921/91 nemôže viesť k rozdielnemu záveru, keďže, ako uvádza generálny advokát v bode 58 svojich návrhov, týmto ustanovením Spoločenstvo len berie na vedomie práva vyplývajúce Švajčiarsku z tohto dohovoru.

48 Z toho vyplýva, že nariadenie č. 3921/91 neupravuje podmienky, za ktorých môžu dopravcovia, ktorí nie sú usadení na území Spoločenstva, vykonávať vnútroštátnu prepravu tovaru alebo osôb vnútrozemskou vodnou dopravou v rámci členského štátu.

49 Keďže sporné dvojstranné dohody nepatria do oblasti už pokrytej nariadením č. 3921/91, nie je možné považovať ich za dohody dotýkajúce sa tohto nariadenia z dôvodu uvádzaného Komisiou.

50 Práve skutočnosť, že nariadenie č. 3921/91 neupravuje postavenie dopravcov usadených v tretích krajinách poskytujúcich svoje služby v rámci Spoločenstva, poukazuje na to, že harmonizácia právnych úprav uskutočnená týmto nariadením nie je úplná.

51 Preto Komisia nie je oprávnená tvrdiť, že Spoločenstvo získalo v oblasti upravovanej spornými dvojstrannými dohodami výlučnú vonkajšiu právomoc v zmysle už citovaného rozsudku AETR.

52 Za týchto okolností treba prvú výhradu zamietnuť.

O druhej výhrade založenej na porušení článku 10 ES

Argumentácia účastníkov konania

53 Vo svojej druhej výhrade Komisia tvrdí, že Luxemburské veľkovojvodstvo si nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článku 10 ES, pretože tým, že rokovalo, uzavrelo, ratifikovalo a uviedlo do platnosti sporné dvojstranné dohody po tom, čo Rada 7. decembra 1992 rozhodla o oprávnení Komisie na rokovanie v mene Spoločenstva, tento členský štát ohrozil vykonanie tohto rozhodnutia. V skutočnosti sa rokovanie Komisie o dohode v mene Spoločenstva, ako aj neskoršie uzavretie

dohody Radou, javia v dôsledku vzájomných pôsobení jednotlivých iniciatív členského štátu ako neodvratne komplikované. Okrem toho pozíciu Spoločenstva v rokovaní s tretími krajinami oslabuje to, že Spoločenstvo a členské štáty konajú nejednotne.

54 Na základe ďalších tvrdení už uvedených v bode 29 tohto rozsudku luxemburská vláda uvádza, že sporné dvojstranné dohody boli vyjednané pred 7. decembrom 1992, teda predtým, ako Rada oprávnila Komisiu na rokovanie o viacstrannej dohode v mene Spoločenstva.

55 Rozhodnutie Rady z 8. apríla 1994 bolo v skutočnosti novým poverením na rokovanie, ktoré nahradilo poverenie zo 7. decembra 1992.

56 Luxemburská vláda ďalej zdôrazňuje, že vyhlásila, že je pripravená odstúpiť od sporných dvojstranných dohôd od nadobudnutia platnosti viacstrannej dohody na úrovni Spoločenstva.

Posúdenie Súdnym dvorom

57 Článok 10 ES ukladá členským štátom, aby Spoločenstvu uľahčili dosiahnutie jeho úloh a neprijali žiadne opatrenia, ktoré by mohli ohroziť dosiahnutie cieľov Zmluvy.

58 Táto povinnosť lojálnej spolupráce sa uplatňuje vo všeobecnosti a nie je závislá ani od výlučnej alebo nevýlučnej povahy dotknutej právomoci Spoločenstva, ani od prípadného práva členských štátov uzatvárať záväzky s tretími štátmi.

59 Z tohto hľadiska treba pripomenúť, že Súdny dvor už rozhodol, že členské štáty podliehajú osobitným povinnostiam konať a zdržať sa konania v situáciách, keď Komisia predložila Rade návrhy, ktoré, hoci touto neboli prijaté, predstavujú východiskový bod pre zosúladený postup Spoločenstva (pozri rozsudok z 5. mája 1981, Komisia/Spojené kráľovstvo, 804/79, Zb. s. I-1045, bod 28).

60 Pritom prijatie rozhodnutia oprávňujúceho Komisiu na rokovanie o viacstrannej dohode v mene Spoločenstva označuje začiatok zosúladeného postupu Spoločenstva na medzinárodnej úrovni a v tomto smere znamená ak nie povinnosť zdržania sa konania zo strany členských štátov, tak prinajmenšom povinnosť úzkej spolupráce medzi nimi a inštitúciami Spoločenstva, a to takým spôsobom, aby sa uľahčilo dosiahnutie úloh Spoločenstva a zaručila jednota a vnútorný súlad postupu a zastúpenia Spoločenstva na medzinárodnej úrovni.

61 V tomto prípade je zrejmé, že po tom, čo Rada svojím rozhodnutím zo 7. decembra 1992 oprávnila Komisiu na rokovanie o viacstrannej dohode v mene Spoločenstva, Luxemburské veľkovojvodstvo rokovalo, uzavrelo, ratifikovalo a uviedlo do platnosti sporné dvojstranné dohody bez toho, že by spolupracovalo alebo zosúladilo svoj postup s Komisiou. Týmto svojím konaním tento členský štát ohrozil dosiahnutie úloh Spoločenstva, ako aj cieľov Zmluvy.

62 Konzultovanie s Komisiou bolo nevyhnutné tým skôr, že sa Rada a Komisia, čo sa týka postupu rokovania o tejto dohode, dohodli, že použijú pravidlá správania stanovené v džentlmenskej dohode, ktorá je prílohou poverenia na rokovanie zo 7. decembra 1992 a ktorá stanovuje úzku koordináciu Komisie a členských štátov. Vo vzťahu k tomu oddiel II bod 3 písm. d) tejto džentlmenskej dohody stanovuje, že „počas rokovaní sa Komisia vyslovuje v mene Spoločenstva a zástupcovia členských štátov zasahujú len na žiadosť Komisie" a že „zástupcovia členských štátov neprijmú žiadne opatrenie, ktoré by mohlo ovplyvniť riadne plnenie úloh Komisiou".

63 Ak je možné, ako to tvrdí luxemburská vláda, že rokovania o dohode s Českou a Slovenskou federatívnou republikou boli otvorené pred vydaním rozhodnutia Rady zo 7. decembra 1992, to nič nemení na tom, že všetky sporné dvojstranné dohody boli podpísané a ratifikované po tomto dni.

64 Zo spisu nijak nevyplýva, že rozhodnutie Rady z 8. apríla 1994 je novým poverením na rokovanie nahrádzajúcim poverenie zo 7. decembra 1992. Zdá sa len, že toto rozhodnutie spresnilo a doplnilo poverenie udelené Komisii v roku 1992.

65 Ďalej, ako uvádza generálny advokát v bode 76 svojich návrhov, okolnosť, že luxemburská vláda vyhlásila, že je pripravená vypovedať sporné dvojstranné dohody k vstupu do platnosti viacstrannej dohody zaväzujúcej Spoločenstvo, nepreukazuje, že bola dodržaná povinnosť lojálnej spolupráce stanovená v článku 10 ES.

66 Z predchádzajúceho vyplýva, že Luxemburské veľkovojvodstvo tým, že rokovalo, uzavrelo, ratifikovalo a uviedlo do platnosti sporné dvojstranné dohody bez toho, aby spolupracovalo alebo zosúladilo svoj postup s Komisiou, si nesplnilo svoje povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článku 10 ES.

67 Z toho vyplýva, že druhá výhrada je dôvodná v rozsahu stanovenom v predchádzajúcom bode.

O tretej výhrade založenej na nesúlade sporných dvojstranných dohôd s nariadením č. 1356/96

Argumentácia účastníkov konania

68 Vo svojej tretej výhrade Komisia tvrdí, že po prijatí nariadenia č. 1356/96 je zachovanie ustanovení sporných dvojstranných dohôd umožňujúcich plavidlám registrovaným v dotknutých tretích krajinách vykonávať služby prepravy vnútrozemskou vodnou dopravou medzi Luxemburským veľkovojvodstvom a ostatnými členskými štátmi Spoločenstva na základe zvláštneho povolenia od príslušného orgánu nezlučiteľné s článkami 1 a 2 uvedeného nariadenia, ako aj s jeho všeobecnými cieľmi.

69 Tým, že sporné dvojstranné dohody umožňujú Luxemburskému veľkovojvodstvu jednostranne udeľovať práva prístupu, resp. tomuto členskému štátu prinajmenšom vyhradzujú právo jednostranne udeľovať práva prístupu, na spojenia vnútri Spoločenstva dopravcom, ktorí nespĺňajú podmienky stanovené nariadením č. 1356/96, uvedené dohody, jednostranne a mimo kontroly Spoločenstva, menia povahu a význam pravidiel týkajúcich sa slobodného poskytovania služieb prepravy vnútrozemskou vodnou dopravou definovaných právom Spoločenstva. Pritom podľa Komisie je nepochybné, že poľskí, rumunskí, českí a slovenskí dopravcovia a plavebné podniky, ktorým možno na základe uplatnenia sporných dvojstranných dohôd povoliť uskutočňovanie prepravných služieb medzi Luxemburským veľkovojvodstvom a ostatnými členskými štátmi Spoločenstva, nespĺňajú žiadnu z týchto podmienok.

70 Luxemburská vláda tvrdí, že nariadenie č. 1356/96 upravuje prepravu vnútrozemskou vodnou dopravou medzi členskými štátmi a týka sa len dopravcov Spoločenstva, pričom dopravcovia usadení v tretích krajinách sú vylúčení alebo sa na nich vzťahujú iné ustanovenia Spoločenstva.

Posúdenie Súdnym dvorom

71 Je vhodné pripomenúť, že hlavným cieľom nariadenia č. 1356/96 je uplatňovanie slobodného poskytovania služieb v oblasti prepravy tovaru alebo cestujúcich vnútrozemskou vodnou dopravou medzi členskými štátmi tým, že sa odstránia všetky obmedzenia alebo diskriminácia voči poskytovateľovi služieb z dôvodu jeho štátnej príslušnosti alebo miesta usadenia.

72 Podľa článku 2 nariadenia č. 1356/96 je tento systém slobodného poskytovania služieb v oblasti prepravy tovaru alebo cestujúcich vnútrozemskou vodnou dopravou oprávnený používať každý dopravca, ktorý:

— je usadený v členskom štáte v súlade s právnymi predpismi tohto členského štátu,

— je oprávnený v tomto členskom štáte vykonávať medzinárodnú nákladnú alebo osobnú vnútrozemskú vodnú dopravu,

— používa pre také dopravné činnosti plavidlá registrované v členskom štáte alebo pri absencii takej registrácie vlastní osvedčenie o príslušnosti vo flotile členského štátu a

— spĺňa podmienky stanovené v článku 2 nariadenia Rady (EHS) č. 3921/91, t. j. používa plavidlá, ktorých vlastník alebo vlastníci sú fyzické osoby, ktoré majú bydlisko v členskom štáte a ktorí sú štátnymi príslušníkmi členského štátu, alebo právnické osoby, ktoré majú sídlo v členskom štáte a v ktorých väčšinu vlastnia štátni príslušníci členského štátu.

73 Ako uvádza generálny advokát v bodoch 85 a 86 svojich návrhov, ak nariadenie č. 1356/96 upravuje systém slobodného poskytovania služieb v oblasti prepravy tovaru vnútrozemskou vodnou dopravou medzi členskými štátmi Spoločenstva v prospech prevádzkovateľov usadených v členských štátoch, treba skonštatovať, že cieľom alebo účinkom systému zavedeného nariadením č. 1356/96 nie je zabrániť dopravcom usadeným v tretích krajinách alebo plavidlám v nich registrovaným vykonávať tieto služby medzi členskými štátmi Spoločenstva.

74 Ako ďalej zdôrazňuje generálny advokát v bodoch 87 až 89 svojich návrhov, sporné dvojstranné dohody nezavádzajú systém slobodného poskytovania služieb v oblasti prepravy tovaru alebo cestujúcich vnútrozemskou vodnou dopravou medzi členskými štátmi v prospech českých, poľských, slovenských a rumunských dopravcov, ale sa obmedzujú na stanovenie možnosti v presne vymedzených prípadoch a prostredníctvom zvláštneho povolenia od príslušných orgánov strán uskutočniť tieto služby medzi Luxemburským veľkovojvodstvom a ostatnými členskými štátmi Spoločenstva plavidlami registrovanými v dotknutých tretích krajinách.

75 Z toho vyplýva, že na rozdiel od tvrdenia Komisie ustanovenia sporných dvojstranných dohôd nemenia ani povahu, ani význam ustanovení nariadenia č. 1356/96.

76 Za týchto podmienok treba tretiu výhradu zamietnuť.

77 Berúc ohľad na všetky predchádzajúce úvahy, treba na jednej strane skonštatovať, že Luxemburské veľkovojvodstvo tým, že rokovalo, uzavrelo, ratifikovalo a uviedlo do platnosti sporné dvojstranné dohody bez toho, aby spolupracovalo, alebo zosúladilo svoj postup s Komisiou, si nesplnilo svoje povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článku 10 ES, a na druhej strane treba žalobu v zostávajúcej časti zamietnuť.

O trovách

78 Podľa článku 69 ods. 3 prvého pododseku rokovacieho poriadku Súdny dvor môže rozdeliť náhradu trov konania medzi účastníkov konania alebo rozhodnúť tak, že každý z účastníkov znáša svoje vlastné trovy konania, ak účastníci konania nemajú úspech v jednej časti alebo vo viacerých častiach predmetu konania. Keďže Komisia nemala úspech v častiach svojich dôvodov, je opodstatnené rozhodnúť tak, že každý z účastníkov konania znáša svoje vlastné trovy konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol a vyhlásil:

1. **Luxemburské veľkovojvodstvo si tým, že rokovalo, uzavrelo, ratifikovalo a uviedlo do platnosti:**

   — **dohodu medzi vládou Luxemburského veľkovojvodstva a vládou Českej a Slovenskej federatívnej republiky o preprave vnútrozemskou vodnou dopravou, podpísanú v Luxemburgu 30. decembra 1992,**

— **dohodu medzi vládou Luxemburského veľkovojvodstva a vládou Rumunska o preprave vnútrozemskou vodnou dopravou, podpísanú v Bukurešti 10. novembra 1993 a**

— **dohodu medzi vládou Luxemburského veľkovojvodstva a vládou Poľskej republiky o vnútrozemskej vodnej doprave, podpísanú v Luxemburgu 9. marca 1994,**

bez toho, že by spolupracovalo alebo zosúladilo svoj postup s Komisiou, nesplnilo svoje povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článku 10 ES.

2. **Žaloba sa v zostávajúcej časti zamieta.**

3. **Komisia Európskych spoločenstiev a Luxemburské veľkovojvodstvo znášajú svoje vlastné trovy konania.**

Podpisy